

Marina Gallego Gibert

ELS BENEFICIS DE TREBALLAR AMB LA TEORIA DE
LES INTEL·LIGÈNCIES MÚLTIPLES
A L'AULA D'ANGLÈS

TREBALL DE FI DE GRAU

Dirigit per Enric Jacint Márquez Márquez

Grau d'Educació Primària

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI

Facultat de Ciències de
l'educació i Psicologia

Tarragona

Juny del 2021

***“Cada ésser humà té una combinació única d’intel·ligència.
Aquest és el repte educatiu fonamental”***

Howard Gardner

Agraïments

Agraeixo la presència a totes les persones que han format part d'aquest treball i en tot moment m'han donat suport.

Al meu tutor, Enric, per la conducció del treball i el seu suport constant en tot aquest procés.

A les escoles que s'anomenen al llarg del treball i a tots els mestres que han estat disposats a col·laborar i m'han aportat tant coneixements com motivació per la professió.

A la meva família i, en especial al meu avi, víctima de la Covid-19.

A les meves companyes, pel seu suport incondicional i per haver compartit aquesta experiència amb mi.

RESUM

En aquest treball es proposa fer un estudi sobre els beneficis que comporta utilitzar dintre de l'aula d'anglès una metodologia basada en la Teoria de les Intel·ligències Múltiples creada per Howard Gardner. Per a la seva realització, en primer lloc s'exposa un marc teòric acompanyat dels diversos referents que ens han facilitat la descripció de la teoria.

A partir de la informació bibliogràfica, s'ha estructurat el marc metodològic, on es descriu el procés d'investigació que s'ha dut a terme i les conclusions. Primerament, s'ha plantejat un supòsit de partida: "Podem aconseguir beneficis en l'alumnat, tant en l'àmbit acadèmic com en l'àmbit cognitiu, a partir d'un mètode que trenqui amb els esquemes tradicionals". Per poder donar resposta es plantegen tres objectius específics relacionats amb l'àmbit de llengua anglesa, la dimensió plurilingüe especificada en el currículum i l'alumnat amb NESE.

Per donar resposta als objectius marcats, hem escollit treballar a partir d'un enfocament metodològic mixt i s'han utilitzat dos instruments: l'entrevista i el qüestionari. A partir dels instruments hem pogut elaborar una recollida de dades de dos centres educatius que treballen amb la metodologia. Finalment, s'ha elaborat una anàlisi a partir de l'extracció de les dades obtingudes. Els resultats ens han permès arribar a unes conclusions sobre la qüestió inicial proposada.

Els resultats i les conclusions que hem pogut obtenir han estat diversos, ja que s'ha fet un estudi sobre els diferents elements que conformen la teoria i sobre com es treballen dintre de l'aula, però entre altres, s'ha pogut concloure que una metodologia basada en les intel·ligències múltiples, comporta beneficis no només en l'àrea d'anglès sinó també en tots aquells aspectes que engloben el coeficient intel·lectual i les capacitats no cognitives de l'alumnat.

RESUMEN

En este trabajo se propone hacer un estudio sobre los beneficios que comporta utilizar dentro del aula de inglés una metodología basada en la Teoría de las Inteligencias Múltiples creada por Howard Gardner. Para su realización, en primer lugar, se expone un marco teórico acompañado de diversos referentes que nos han facilitado la descripción de la teoría.

A partir de la información bibliográfica, se ha estructurado el marco metodológico, donde se describe el proceso de investigación seguido y las conclusiones extraídas. Primeramente, se ha planteado un supuesto de partida: “Podemos conseguir beneficios en el alumnado, tanto en el ámbito académico como en el ámbito cognitivo, a partir de un método que rompa con los esquemas tradicionales”. Para dar respuesta se plantean tres objetivos específicos relacionados con el ámbito de lengua inglesa, la dimensión plurilingüe especificada en el currículum y el alumnado con NESE.

Para dar respuesta a los objetivos marcados, hemos trabajado a partir de un enfoque metodológico mixto y se han utilizado dos instrumentos: la entrevista y el cuestionario. A partir de los instrumentos se ha podido elaborar una recogida de datos de dos centros educativos diferentes que trabajan con la metodología. Finalmente, se ha realizado un análisis a partir de la extracción de los datos obtenidos. Los resultados nos han permitido llegar a las conclusiones sobre la cuestión inicial propuesta.

Los resultados y las conclusiones que se han obtenido han sido diversos, ya que se ha hecho un estudio sobre los diferentes elementos que conforman la teoría y sobre cómo se trabajan dentro del aula, pero entre otros, se ha podido concluir que una metodología basada en las inteligencias múltiples comporta beneficios no solo en el área de inglés, sino también en todos aquellos aspectos que engloban el coeficiente intelectual y las capacidades no cognitivas del alumnado.

ABSTRACT

The aim of this assignment is to do a study on the benefits of using within the English classroom a methodology based on the Theory of Multiple Intelligences created by Howard Gardner. For its realization, in the first place, a theoretical framework is exposed accompanied by several references which have provided us with the description of the theory.

Based on the bibliographic information that has been extracted, the methodological framework has been structured, describing the research process followed and the conclusions that have been drawn from this analysis. Firstly, a starting assumption has been raised: "We can benefit the students, both academically and cognitively, with a method that breaks with traditional schemes". To reply this assumption, we have proposed three specific objectives related to the field of English language, the multilingual dimension specified in the curriculum and the students with NESE.

In order to reply the goals previously set, we have chosen to work from a mixed methodological approach and two instruments have been used: the interview and the questionnaire. From the instruments, a data collection of two different schools working with the proposed methodology has been developed. Finally, an analysis has been carried out based on the extraction of the data obtained from the interviews and questionnaires. The results have enabled us to reach conclusions on the initial assumption proposed.

The results and conclusions that we have obtained, have been diverse, since the study it has been done on the different elements that make up the theory and how they work within the classroom, but among others, it has been concluded that a methodology based on multiple intelligences carries benefits not only in the area of English, but also in all those aspects that include the intellectual coefficient and non-cognitive capacities of the students.

ÍNDEX

1. Introducció	8
2. Marc teòric	10
Capítol 1: Metodologies del segle XXI	10
Capítol 2: La Teoria de les Intel·ligències Múltiples	13
Capítol 3: Intel·ligències Múltiples i la Dimensió plurilingüe i intercultural	18
3. Marc metodològic	25
3.1. Metodologia i procés de la investigació	26
3.2. Bases metodològiques	27
3.2.1. Supòsit de partida.....	27
3.2.2. Objectius de la investigació	27
3.2.3. Contextualització	28
3.2.4. Mostra d'estudi	28
3.2.5. Instruments de recerca	30
3.3. Anàlisi de resultats de la recerca	31
4. Conclusions	39
5. Bibliografia	42
6. Annexos	44
<i>Annex 1: Model d'entrevista</i>	44
<i>Annex 2: Model de qüestionari</i>	45
<i>Annex 3: Entrevistes</i>	46
<i>Annex 4: Resultats dels qüestionaris</i>	56

Índex de taules

Taula 1. Les Intel·ligències Múltiples de H. Gardner.....	16
Taula 2. Semblances entre el Currículum d'Educació Primària i la teoria de H. Gardner.	19
Taula 3. Temporalització.....	25

Índex d'il·lustracions

Il·lustració 1. Pregunta 2 del qüestionari a l'alumnat.....	34
Il·lustració 2. Pregunta 3 del qüestionari a l'alumnat.....	34
Il·lustració 3. Pregunta 4 del qüestionari a l'alumnat.....	36
Il·lustració 4. Pregunta 5 del qüestionari a l'alumnat.....	36
Il·lustració 5. Pregunta 6 del qüestionari a l'alumnat.....	38
Il·lustració 6. Pregunta 7 del qüestionari a l'alumnat.....	38

1. Introducció

El món en què vivim sempre ha estat compromès per la gran varietat de canvis en la societat. Actualment, aquests canvis són constants i l'educació és un àmbit que ha de saber adaptar-se i actualitzar-se acord amb l'evolució de la societat.

La falta de recursos materials, recursos humans, la disminució de les aules i la pujada de ràtio dificulten el fet de treballar a partir de metodologies diferents i innovadores. Aquests entrebancs ajuden al fracàs escolar i a l'abandonament escolar. Així doncs, l'educació necessita evolucionar per millorar els resultats dels alumnes però, sobretot, per motivar-los.

Des del moviment de l'Escola Nova s'han qüestionat moltes metodologies que es portaven a terme i s'han anat eliminant alguns valors que caracteritzaven l'escola tradicional: valors com l'individualisme o la competitivitat. Han encarat l'educació com a una oportunitat de transformació social pel que fa al procés d'ensenyament i aprenentatge. En moltes escoles ja s'han deixat enrere les classes on el mestre era el protagonista i l'alumne tenia un rol passiu.

Les lleis relacionades amb l'educació a Catalunya parlen sobre l'educació que s'ha de proporcionar a l'alumnat. Aquesta educació ha d'estimular les capacitats dels infants, però també ha de valorar el seu ritme d'aprenentatge i el seu esforç. Les competències, en les que es basa l'educació a Catalunya, són molt semblants a les intel·ligències definides per Gardner en la seva teoria.

Podem trobar una gran trajectòria de referents i metodologies diferents que faciliten veure l'educació des d'un punt de vista diferent i allunyat de l'aprenentatge memorístic i repetitiu. Dins d'aquestes metodologies en trobem la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Gardner, metodologia escollida per a realitzar aquest treball.

L'ensenyança ha evolucionat gràcies a diverses pràctiques i metodologies com la de Gardner, on el rol de l'alumnat obté un canvi de perspectiva i treballa des de l'aprenentatge actiu.

Justificació

El tema proposat per a la realització d'aquest Treball de Fi de Grau d'Educació Primària es basa en els possibles beneficis que podem obtenir si utilitzem la Teoria de les Intel·ligències Múltiples com una metodologia dintre de l'aula. Concretament, a l'àrea d'anglès.

El meu primer contacte amb aquesta teoria es produeix a la classe de Psicologia Bàsica, durant el primer any del Grau d'Educació Primària. Des del primer moment vaig sentir curiositat per l'autor Howard Gardner i el potencial que pot tenir la seva teoria dins l'àmbit educatiu.

Howard Gardner, l'autor principal en el qual ens basarem, és un reconegut psicòleg, pedagog i educador de procedència nord-americana. La seva aportació més important en el camp educatiu és la Teoria de les Intel·ligències Múltiples. Com a teòric, planteja una nova visió del concepte d'intel·ligència i critica la visió anterior argumentant que no tenia en compte les diferents capacitats i intel·ligències que una persona podia arribar a desenvolupar.

Jesús Palacios, catedràtic en l'Àrea de Psicologia evolutiva i de l'Educació de la Universitat de Sevilla, afirma que el sistema educatiu neix a partir de la necessitat d'educar durant la Revolució Industrial. La societat necessitava persones amb formació en àrees com les matemàtiques o les llengües, deixant així de costat la resta de les habilitats. Al llarg dels anys, el sistema educatiu s'ha anat actualitzant en alguns aspectes, però la jerarquia de les àrees segueix sent la mateixa: les matemàtiques i les llengües són les més importants mentre que l'art és menys valorat. El sistema d'avaluació també segueix sent el mateix, un sistema on els alumnes han de memoritzar un seguit de temes que escriuran en un paper i oblidaran al cap de pocs dies. A partir d'aquest sistema educatiu creem un alt percentatge d'alumnes amb problemes d'autoestima, motivació i creativitat.

Des de ben petits ens diuen que no passa res per ser diferent, que és una cosa positiva, ja que ens distingeix de les altres persones. La nostra pregunta és; si tots som diferents per què hem de tenir tots la mateixa educació? A partir d'aquesta pregunta plantejem un treball que, a partir de la Teoria de les Intel·ligències Múltiples, intenta treure a la llum les fortaleces de cada alumne de manera individual i desenvolupar-les per obtenir un aprenentatge significatiu.

2. Marc teòric

Capítol 1: Metodologies del segle XXI

A finals del segle XIX i començaments del segle XX, es comença a apreciar un intent de renovació pedagògica, tant als Estats Units com a Europa, que comportarà uns grans canvis en diverses àrees de la societat i sobretot, en l'educació (Palacios,1978). Els orígens d'aquesta renovació pedagògica es centren en quatre autors importants considerats com els precursors d'aquest moviment i encarregats de canviar radicalment la concepció del mestre, de l'ensenyament i del mètode: Jean-Jaques Rousseau (1712-1778), Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827), Friedrich Fröbel (1782-1852) i Johann Friedrich Herbart (1776-1841).

Aquest moviment de renovació, no només és dona en l'àmbit educatiu sinó també en el social, el polític, el cultural i l'econòmic. Tots aquests canvis porten al desenvolupament d'un moviment pedagògic innovador nomenat **Escola Nova**. Com explica Narváez (2006), aquesta nova manera d'ensenyar es basa en uns altres valors, els quals són els oposats a l'escola tradicional:

En oposició a una pedagogia basada en el formalisme i la memorització, en el didactisme i la competència, l'autoritarisme i la disciplina, la nova educació reivindica la significació, el valor i la dignitat de la infància, se centra en els interessos espontanis del nen i aspira a enfortir la seva activitat, llibertat i autonomia (Narváez, 2006, p.630).

Diversos pedagogs van formar part d'aquesta renovació contribuint amb les seves idees i arribant a ser reconeguts com a representants d'aquest moviment: Maria Montessori (1870-1952), Jhon Dewey (1859-1952), Ovide Decroly (1871-1932), Celéstin Freinet (1896-1966), Loris Malaguzzi (1920-1994), entre d'altres. Cal destacar Adolphe Ferrière (1879-1960), considerat un dels principals impulsors de l'Escola Nova i l'autor que formula els trenta punts que defineixen aquest nou tipus d'educació.

Gràcies a l'existència de l'Escola Nova, es comencen a aportar nous mètodes d'ensenyament i aprenentatge. Apareixen les anomenades **Metodologies Actives**, què, com diu Luelmo del Castillo (2018), encara que no reflecteixen per complet els principis de l'Escola Nova, sí que persegueixen promoure un aprenentatge on l'alumne sigui el protagonista, on es puguin atendre les seves necessitats i els seus interessos i l'infant pugui desenvolupar les competències

necessàries per a la vida social. L'autor fa referència a aquesta diferència que existeix entre l'Escola Nova i les Metodologies Actives i la defineix de la següent manera:

L'escola Nova es centrava en el nen; les Metodologies Actives s'utilitzen avui dia en totes les etapes educatives des de l'educació infantil fins a l'educació superior. Els principis bàsics de l'Escola Nova que condueixen al desenvolupament de les Metodologies Actives es poden generalitzar a qualsevol nivell o a alumnes de qualsevol edat. (Luelmo del Castillo, 2018, p.13)

Com podem apreciar, l'ensenyament basat en les Metodologies Actives se centra principalment en l'alumne. El docent fomenta la participació activa de l'alumne i mira d'aconseguir que es realitzi un aprenentatge significatiu a partir de mètodes i estratègies.

No totes les metodologies tenen les mateixes idees, però sí que reuneixen uns trets comuns que les fan actives. Aquestes **característiques principals** que fan que una metodologia sigui activa són nomenades per Sanhueza, Rojas, i Niñez (2017):

- **Lúdica:** l'aprenentatge es realitza a través del joc i activitats que motivin l'estudiant.
- **Interactiva:** els alumnes hauran de compartir pensaments, idees, propostes, etc. Es promou el diàleg entre companys i valors com el respecte.
- **Creativa i flexible:** té uns objectius bàsics i fixats des del principi, però això no vol dir que s'hagi de regir a ells. Cada alumne té una manera diferent d'assolir-los.
- **Formativa:** promou el pensament crític dels estudiants a partir de la seva formació.
- **Processal:** el més important no són els continguts que s'ensenyen durant el procés d'aprenentatge sinó la forma en la qual els estudiants els arriben a entendre.
- **Compromesa i comprometedora:** es basa en el compromís de transformació cultural dels alumnes i el compromís dels mateixos estudiants a realitzar aquest canvi.

Avui dia trobem moltes metodologies basades a estimular l'alumnat i fer que aquest sigui el centre d'aprenentatge. Entre les metodologies que es basen en les característiques mencionades anteriorment podem trobar: l'Aprenentatge basat en Projectes (Project-based learning), l'Aprenentatge Cooperatiu, l'Estudi de Casos, la Gamificació (Gamification), l'Aula Invertida (Flipped Classroom), l'Aprenentatge basat en Problemes (ABP), etc.

Donadeu (2012), afirma que la motivació és un fet que marca el procés d'ensenyament i aprenentatge de tota persona. D'aquesta manera, també hem de donar importància a altres capacitats no cognitives de l'alumnat com poden ser la constància, l'esforç, la perseverança, etc. Defensa que ens hem d'allunyar de la metodologia tradicional i el paper passiu de l'alumnat utilitzant altres metodologies que posin èmfasi al paper de l'estudiant.

Una de les teories que reuneix les característiques descrites anteriorment, que s'allunya de les idees tradicionals, que considera l'alumne com a centre i element actiu, i té en compte les capacitats no cognitives de l'alumnat, és la Teoria de les Intel·ligències Múltiples elaborada per Howard Gardner. Ell fomenta la idea que cada alumne pensa i té un procés d'aprenentatge diferent. D'aquesta manera doncs, l'autor escriu una teoria on explica les vuit intel·ligències que pot desenvolupar una persona.

Capítol 2: La Teoria de les Intel·ligències Múltiples

Howard Gardner, és un psicòleg, investigador i pedagog nord-americà que ha dedicat i encara dedica la seva vida a estudiar i realitzar teories sobre la ment dels infants i sobre l'aprenentatge en les escoles. Va criticar el sistema educatiu i el paper de l'educador, proposant així noves maneres d'arribar a l'alumnat i desenvolupar el seu aprenentatge a partir d'habilitats no cognitives com la motivació, l'autocontrol, la resiliència, la constància, etc.

El concepte d'intel·ligència ha anat variant al llarg dels anys influenciat per molts factors com ho són l'estil de vida, la cultura del moment o els avanços de la societat. Com diu Gardner (1987)¹, fins als anys seixanta la intel·ligència és descrita de forma invariable; pots néixer intel·ligent o no. Tant d'una manera com l'altra, l'educació no pot fer res.

Durant la dècada dels anys vuitanta, Gardner desenvolupa la Teoria de les Intel·ligències Múltiples on canvia la idea d'aquest concepte i diu que la intel·ligència es pot desenvolupar mitjançant l'educació i l'aprofitament de les capacitats intel·lectuals de cada un dels alumnes. L'autor proposa vuit intel·ligències i es basa en una teoria que defensa que cada alumne és únic i reconeix que les persones són diferents com també les seves capacitats i maneres d'aprendre.

En aquesta teoria, l'autor també parla del rol que ha d'assolir el mestre dins l'aula. Explica que el mestre s'ha de convertir en la figura que observa, orienta i sobretot acompanya l'alumne descobrint així en quines de les intel·ligències destaca més i en quines necessita ajuda. L'objectiu en si és oferir un aprenentatge individualitzat on cada alumne pugui tenir els millors medis i possibilitats per adquirir un aprenentatge significatiu.

Aquesta idea sobre l'educació inclusiva apareix implementada a l'aula al Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, on defineix què ha de ser i com és aquest tipus d'educació:

L'atenció educativa a l'alumnat comprèn el conjunt de mesures i suports destinats a tots els alumnes, amb la finalitat d'afavorir el seu desenvolupament personal i social perquè avancin en l'assoliment de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, en el marc d'un sistema inclusiu (Decret 150/2017, article 1).

¹ Han estat consultades les diverses edicions de l'obra de H. Gardner. S'ha triat l'obra de 1987 com a font primària.

Gardner defineix la intel·ligència com a aquella capacitat que desenvolupem els éssers humans i que ens ajuda a resoldre els problemes que ens puguin sorgir dins d'un àmbit cultural determinat. Per aconseguir que els alumnes desenvolupin aquesta capacitat de resoldre problemes, han de ser educats de forma múltiple. És a dir, tenint en compte totes les intel·ligències i combinant-les (Gardner, 1987). En el seu llibre posa el següent exemple:

Incluso si hay generoso talento, no se sigue por fuerza el logro musical. Por cada diez prodigios musicales, existen varios prodigios fracasados, algunos de los cuales abandonan la música del todo, otros lo intentan, pero no logran alcanzar las alturas del logro musical. Por lo general, las cuestiones de la motivación, la personalidad y el carácter se singularizan como decisivas aquí, aunque, por cierto, la fortuna también contribuye. Un músico en nuestra cultura debe ser más que hábil técnicamente. Uno debe poder interpretar música, escudriñar las intenciones del compositor, efectuar y proyectar las interpretaciones propias, ser un ejecutante que convenza (Gardner, 1987, p. 98).

El responsable de l'obra afirma que l'escola tradicional se centra, sobretot, en el desenvolupament dels àmbits del llenguatge i del raonament matemàtic. Una gran part de la seva obra se centra a fer una gran crítica als tests per determinar el quocient intel·lectual d'una persona. Argumenta que, a partir d'aquestes proves, oblidem que cada persona pot processar la informació d'una manera completament diferent. Per això, aquesta teoria té un gran valor en l'àmbit educatiu, ja que els docents poden tenir una eina que els permeti tractar a cada alumne des d'una perspectiva individual. Es pot veure en el següent escrit:

La teoría de las IM representa un esfuerzo para fundamentar de forma amplia el concepto de inteligencia en los más amplios conocimientos actuales, pretende ofrecer un conjunto de recursos a los educadores, con los cuales ayudar al desarrollo de las potencialidades individuales y creo que aplicada de manera adecuada puede ayudar a que todos los individuos lleguen al máximo desarrollo de su potencial tanto en la vida profesional como en la privada (Gardner, 1987, p.14).

Per confrontar aquesta ideologia basada en una escola amb mètodes tradicionals i proves de quocient intel·lectual, Gardner identifica vuit tipus d'intel·ligències diferents a partir d'una investigació sustentada d'una base neurològica.

Crea la seva teoria tenint en compte la neurociència, la ciència que estudia el sistema nerviós i ens indica que les diferents habilitats cognitives es troben localitzades en diferents zones del cervell. Com ell explica en el seu llibre, el cervell treballa des de diferents zones depenent de l'activitat que es porti a terme. Cada cop que fem servir una intel·ligència, s'activa una regió diferent del cervell. Un dels conceptes relacionats amb el sistema nerviós al qual Gardner dona molta importància, és la idea de plasticitat, la manera en què el nostre sistema nerviós canvia i es desenvolupa a partir de les interaccions que es produeixen amb el nostre entorn.

T. Espinosa (2013) afirma que la neurociència ha realitzat diferents investigacions on s'ha pogut comprovar que les millors pràctiques educatives s'han portat a terme en aquelles escoles bilingües o de llengües estrangeres. L'estudi de la llengua pot ser entès des de diferents perspectives i totes es complementen entre elles. Una de les perspectives a observar amb deteniment és el plantejament de la llengua com una funció biològica de l'ésser humà: adquirim les capacitats cognitives a partir del llenguatge. Actualment, comptem amb nova informació que relaciona el cervell amb el bilingüisme i això ha fet que l'educació es replantegi l'ensenyament de les llengües. Com assenyala l'educadora, el multilingüisme no endarrereix l'aprenentatge de les llengües, sinó que fa que aquest aprenentatge sigui més enriquidor.

Hi ha mestres que assenyalen que els infants no són capaços de dominar diferents idiomes a causa de limitacions cerebrals o que poden arribar a tenir una sobrecàrrega cerebral. Aquesta idea és errònia, ja que el cervell és un òrgan plàstic el qual pot aprendre diverses llengües a la vegada. El que és veritat de l'afirmació anterior, és que hi ha infants que poden veure's pressionats degut a l'aprenentatge d'un nou idioma, però és un fet que no es pot relacionar amb el cervell, sinó amb la manera en què els mestres plantegen aquesta nova llengua. Els professors són els responsables de treballar amb l'alumnat perquè aquest sigui capaç de trobar la motivació.

A partir d'aquesta teoria Gardner parla de les diferents intel·ligències dels éssers humans. Com ell explica en la seva obra es consideren intel·ligències aquelles que compleixen uns determinats paràmetres:

- Tenen una localització diferent del cervell
- Disposen d'un sistema representatiu
- Cada intel·ligència té una característica evolutiva
- Són observables en grups de població.

Seguidament es pot observar una taula on es concreten les diferents intel·ligències descrites per Gardner, la definició de cada una d'aquestes, les característiques i exemples de persones que destaquen en cada una d'aquestes i la seva situació específica del cervell:

Les Intel·ligències Múltiples de H. Gardner

<u>INTEL·LIGÈNCIA</u>	<u>DEFINICIÓ</u>	<u>CARACTERÍSTIQUES</u>	<u>SITUACIÓ</u>
LINGÜÍSTICA	Capacitat per dominar les paraules en l'ús del llenguatge escrit o oral.	Explicar històries, llegir, jugar a jocs de paraules, escriure... Advocats, escriptors...	Lòbul temporal esquerra i frontal
MUSICAL	Capacitat d'apreciar, discriminar i expressar les formes musicals tenint en compte el timbre, el ritme i el to.	Cantar, ballar, portar el ritme, compondre... Cantants, compositors, músics...	Lòbul temporal dret
LÒGICO-MATEMÀTICA	Capacitat d'analitzar problemes i portar a terme operacions matemàtiques	Comptar, resoldre problemes, raonar... Enginyers, científics, informàtics...	Lòbul frontal esquerra Lòbul parietal dret
ESPACIAL	Capacitat per percebre el món que ens envolta i orientar-se en ell	Orientar-se, reconèixer espais, dissenyar, dibuixar... Arquitectes, decoradors...	Regions posteriors de l'hemisferi esquerre
CINÈTICO- CORPORAL	Capacitat per controlar els moviments del cos; equilibri, flexibilitat, coordinació...	Córrer, ballar, saltar, construir... Esportistes, escultors...	Cerebel
INTRAPERSONAL	Capacitat per tenir empatia amb les persones	Organitzar, dirigir, treballar amb els demés... Professors, metges...	Lòbul frontal i temporal
INTERPERSONAL	Capacitat per entendre els sentiments propis i saber-los gestionar	Reflexionar, planificar... Psicòlegs, filòsofs...	Lòbul frontal i parietal
NATURALISTA	Capacitat per comprendre la naturalesa	Observar fenòmens naturals, classificar, categoritzar... Jardiners, ecologistes...	Lòbul parietal de l'hemisferi esquerre

Taula 1. Les Intel·ligències Múltiples de H. Gardner. Font: elaboració pròpia.

Hi ha autors que sostenen que existeixen altres tipus d'intel·ligència. D. Goleman va redactar la teoria de la Intel·ligència Emocional. Tal com Gardner sosté, Goleman també parla dels tests per esbrinar el quocient intel·lectual i defensa que no determinen qui som ni el nostre destí.

L'autor, a partir de diverses investigacions sobre el funcionament del cervell i la conducta, explica el perquè hi ha persones que tenen un alt quocient intel·lectual i fracassen en les seves relacions socials o empresarials o perquè hi ha persones que amb un baix quocient hi destaquen.

La intel·ligència emocional és una forma d'interactuar amb el món que ens envolta i atorgar importància i valors als sentiments. Aquesta intel·ligència engloba tot un seguit d'habilitats considerades essencials per a la vida, com ho poden ser l'autoconsciència, la perseverança, la motivació, l'agilitat mental o l'empatia. A partir d'aquestes habilitats es desenvolupa el caràcter de les persones i característiques com la compassió o la disciplina que seran les que ajudin a poder adaptar-se a la societat.

Tal com defensa l'autor en la seva obra (2014), hem de tenir cura de no deixar de banda aquesta intel·ligència. Aquesta repercuteix en molts aspectes de la nostra vida quotidiana i oblidar-nos de la seva existència només ens pot portar problemes. En el cas dels infants, poden arribar a desenvolupar conductes no desitjades, com ho són la delinqüència, l'agressivitat o fins i tot depressió.

D. Goleman se centra en els infants i en la forma que han d'aprendre. Així doncs, desenvolupa la seva teoria per a crear un nou mètode pedagògic on els nens i les seves emocions siguin el centre. En consonància amb Gardner, defensa que la intel·ligència és una capacitat que no es fixa des del moment que naixem sinó que cal desenvolupar-la, cuidar-la i fomentar-la.

Capítol 3: Intel·ligències Múltiples i la Dimensió plurilingüe i intercultural

Per a Gardner, la intel·ligència lingüística és aquella capacitat que desenvolupem per utilitzar el llenguatge i per dominar les paraules tant en l'ús del llenguatge escrit com en l'oral. És aquella habilitat que tenen ben desenvolupada les persones que exerceixen feines com les d'advocat, escriptor, editors, etc. L'autor defensa que la llengua va més enllà del seu concepte; existeixen altres factors que es relacionen amb la llengua i la determinen. Aquests poden ser el ritme, el to, el volum.

Seguint amb aquesta teoria, per a treballar la intel·ligència lingüística amb els alumnes haurem de buscar les fortaleces de cada un d'ells. Treballant des d'aquest punt de partida, ajudarem als alumnes a què desenvolupin les seves capacitats, a treballar i a reforçar la intel·ligència lingüística. Els alumnes que la tinguin més desenvolupada se sentiran motivats a seguir treballant. Per altra banda, els que tinguin més dificultats, se sentiran motivats pels primers.

Com podem afavorir llavors, l'aprenentatge de l'anglès a les aules d'educació primària, a partir d'aquesta teoria? L'aprenentatge de la llengua estrangera és un procés on s'adquireixen un seguit de coneixements que ens donen la possibilitat d'interactuar de manera escrita com oral. Però, per a poder interactuar amb els altres, no només ens cal la intel·ligència lingüística, sinó que també hem de tenir en compte les intel·ligències interpersonal i intrapersonal. A continuació podem apreciar la influència de les intel·ligències múltiples integrades a l'àrea d'anglès i el rol que assumeix el professor dintre de l'aula.

Com podem veure en l'obra de Fonseca, (2002), l'aplicació de la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Gardner a l'aula d'anglès es basa, principalment, en la consciència que el mestre ha de tenir perquè els alumnes compreguin el seu missatge i es produeixi un aprenentatge significatiu. El professor ha de conèixer els seus alumnes i ha d'aprendre a treballar a partir de les fortaleces i debilitats de cada un d'ells. No només es tracta d'aprendre una llengua nova i centrar-se en conceptes tan específics com la gramàtica, que es tracta d'utilitzar-la com a mitjà de comunicació per entendre el món que l'envolta. Com diu l'autor: "Si en las aulas se sigue haciendo lo mismo que hasta ahora, muy probablemente sigamos obteniendo los mismos resultados: una población que en su mayoría no sabe hacerse entender en otra lengua" (Fonseca, 2002, p.23).

Si relacionem aquests dos conceptes, la capacitat d'aprendre una llengua i la de comunicar-se, hem de parlar del Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, el Currículum d'Educació Primària. Podem observar com en l'Àrea de llengua estrangera es treballa la Dimensió plurilingüe i intercultural.

Com podem llegir en aquest document, ens parla de l'objectiu central de l'educació, el qual és preparar els alumnes perquè siguin capaços de desenvolupar les competències comunicatives i lingüístiques. Aquestes permetran que els infants es converteixin en persones socialment actives i capaces d'interactuar i amb el món que els envolta. L'ensenyament de les llengües és un dels factors essencials que contribueixen a la construcció d'una identitat individual, social i personal.

Seguidament podrem observar en una taula les semblances que hi ha entre el document esmentat i la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Gardner. Aquestes semblances es poden trobar a l'hora d'analitzar i comparar les vuit competències del mateix currículum i les vuit intel·ligències proposades per Gardner en la seva teoria. En la taula exposada a continuació veurem aquesta relació entre les competències i les intel·ligències de Gardner i algunes de les proves que ens poden ajudar a conèixer les intel·ligències de l'alumnat proposades per T. Armstrong (2006).

Semblances entre el Currículum d'Educació Primària i la teoria de H. Gardner.

COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM	INTEL·LIGÈNCIES DE GARDNER	PROVES
Competència comunicativa lingüística i audiovisual	Intel·ligència lingüística	Test de llengua, test de lectura
Competència matemàtica	Intel·ligència lògico-matemàtica	Tests matemàtics, de raonament i resolució de problemes
Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic	Intel·ligència naturalista	Tests amb imatges d'animals, plantes o entorns naturals
Competència artística i cultural	Intel·ligència musical, cinètico-corporal	Tests amb instruments. Tests de condició física.
Competència digital	Intel·ligència lingüística, lògico-matemàtica, espacial	Tests d'aptituds artístiques, de memòria i motricitat visuals
Competència social i ciutadana	Intel·ligència intrapersonal	Tests de maduresa social
Competència d'aprendre a aprendre	Intel·ligència intrapersonal Intel·ligència interpersonal	Tests descriptius, valoracions de l'autoconcepte.
Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria	Intel·ligència interpersonal	Tests descriptius, valoracions de l'autoconcepte.

Taula 2. Semblances entre el Currículum d'Educació Primària i la teoria de H. Gardner. Font: elaboració pròpia.

Dins l'àrea de llengua estrangera existeixen diverses dimensions. Les dimensions abracen aquells aspectes dels estudis que s'han d'arribar a assolir. Aquestes dimensions són; la comunicació oral, la comprensió lectora, l'expressió escrita, la literària i la plurilingüe i intercultural. En aquest treball ens centrarem en aquesta última.

D'acord amb el decret 119/2015, el concepte plurilingüisme és el coneixement que l'individu té de diferents llengües. Cada cop és més normal que l'alumne estigui envoltat de més d'una llengua. Quan l'individu assoleix aquesta competència, desenvolupa la seva capacitat comunicativa i això fa que sigui capaç d'interactuar en un determinat context cultural. Si ho apliquem al context escolar, el centre ha de tenir com a objectiu garantir als seus alumnes un conjunt d'estratègies per aconseguir dominar aquesta competència i les seves capacitats per a poder créixer de manera personal, social i professional.

L'any 1997, la UNESCO (L'Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura), formula un document basat a identificar les condicions necessàries perquè la diversitat sigui un avantatge per a la societat. En aquesta informe es justifica que la diversitat cultural no només ha de ser considerada dintre de l'àmbit cultural, sinó que ha d'abraçar totes les branques possibles de la societat. Aquestes podem ser els mitjans de comunicació, el món empresarial o els sistemes educatius. La UNESCO propugna les següents claus conceptuals perquè les institucions més importants donin i desenvolupin la diversitat cultural:

- ❖ Acceptar la diversitat creativa
- ❖ Fomentar la innovació
- ❖ Impulsar la cooperació
- ❖ Respectar la identitat cultural
- ❖ Promoure la integració cultural
- ❖ Donar suport als canals de comunicació per al creixement de la cultura
- ❖ Generar xarxes culturals
- ❖ Promoure la creació en els diversos àmbits de la cultura.

Com a conclusió, plasma que les següents idees són la base per a una convivència social:

- ❖ Acceptar que la idea de diversitat cultural és un element positiu per a tots els ciutadans
- ❖ Promocionar i respectar els aspectes culturals de procedència diversa
- ❖ Mantenir actituds i destreses intel·lectuals, socials i emocionals que permetin situar-se en una societat multicultural.

Segons Touriñán, (2006), l'educació intercultural és una qüestió d'interès públic i un tema essencial per aconseguir la construcció i el desenvolupament d'una societat democràtica, tolerant, oberta i justa. Quan pensem en una comunicació intercultural, ens basem en el valor de la solidaritat, el qual està en una constant evolució, ja que estem donant per acceptada la possibilitat de la interacció de persones que provenen de diferents cultures. L'educació intercultural ha de ser una considerada com a primordial dintre de les escoles i en el món educatiu. L'autor ho justifica de la següent manera;

La educación intercultural en los niveles básicos debe considerarse como parte del currículo. No es una asignatura o un área de conocimiento. Su lugar es justamente, el de la transversalidad y el del desarrollo de actitudes fundadas hacia el compromiso moral. Por consiguiente, todos los alumnos deberán ser sujetos de educación intercultural y hemos de ser capaces de proyectar ese compromiso a través de las diferentes disciplinas. (Touriñán, 2006, p.16)

El pedagog continua amb la seva obra argumentant que els centres educatius sempre han situat l'educació intercultural dins de l'àmbit cognitiu. A partir d'aquest àmbit podem conèixer i aprendre a respectar les diferents cultures, idees, creences i llengües que existeixen i acceptar la diversitat que ens envolta. Però, ensenyant des d'aquest punt de vista només, estem deixant de banda al subjecte en si i el fet d'acceptar-se a ell mateix també és un concepte molt important a tenir en compte.

L'autor justifica aquesta idea concretant que cada persona es troba condicionada per la percepció que té de la realitat. Aquesta manera de veure les coses va marcada des de ben petits a causa de la seva cultura. Hem d'incentivar els alumnes a què aprofundeixin en el coneixement que tenen i en els seus punts de vista. D'aquesta manera aconseguirem que l'alumnat sigui capaç d'entendre de manera completa la diversitat de cultures que l'envolten.

Els valors d'aquesta dimensió han de tenir gran consideració en la pedagogia. Aquests valors no només són cognoscibles i es poden ensenyar de manera educativa, sinó que també poden convertir-se en les característiques personals que formen una persona i que formen als nostres estudiants. El fet que l'alumne accepti el valor d'una cosa, no consisteix a explicar els beneficis que aquest valor comporta, va més enllà. Hem de ser capaços que els alumnes desenvolupin un interès i un seguit de capacitats perquè ells mateixos siguin responsables de portar a la pràctica aquests valors i així, adonar-se de la seva importància.

Segons Touriñán, els fonaments i valors que cal tenir en consideració i cal desenvolupar en el nostre alumnat, tan de manera individual com grupal, són els següents:

- ❖ El respecte a totes les nacionalitats
- ❖ La consideració de la diversitat de cultures
- ❖ El respecte cap a les diferents cultures i maneres de conviure
- ❖ El dret a la comunicació i el desenvolupament personal en igualtat de condicions
- ❖ El dret a ser partícip de la vida social
- ❖ El dret a combinar diferents cultures i estar obert a noves influències
- ❖ El dret a una cultura transnacional (que abraça la cultura de diferents nacions).

El catedràtic també ens parla del concepte inclusió, terme de la pedagogia que fa referència a la manera en la qual l'escola ha de donar resposta a la diversitat i així, evitar la discriminació de qualsevol alumne. Es justifica dient que aquest concepte implica una sèrie de respostes educatives i la creació d'un model d'escola basat en una pedagogia que es basi en la igualtat de condicions i oportunitats per a tots i tingui la capacitat d'adaptar-se a les necessitats que cada alumne de manera individualitzada. Per argumentar aquestes opinions de l'autor contrastem les seves idees amb les definicions del Departament d'Ensenyament.

Segons el decret 150/2017, l'atenció a la diversitat en els centres educatius s'ha de dur a terme des d'un model inclusiu. Per a poder realitzar una atenció adequada, s'ha de prioritzar la participació de l'alumnat en la vida del centre i el seu entorn. S'han de conèixer les seves capacitats, les dificultats i les necessitats d'aprenentatge.

Una aula inclusiva és aquella que té en compte tota la diversitat de la classe i que tots els alumnes se sentin acollits. Per poder aconseguir aquestes característiques s'ha de crear un context d'aprenentatge el qual fomenti l'autonomia de l'alumnat i la igualtat de condicions per a tots. Un dels principis de l'educació inclusiva és que l'alumnat ha d'estar en l'aula ordinària, sempre que sigui possible per les seves característiques i pugui tenir els suports necessaris. El fet de poder estar a classe amb els seus companys, és un punt clau a l'hora d'afavorir la inclusió de tots els alumnes fomentant activitats que els permetin relacionar-se d'igual a igual amb els altres, com tasques cooperatives o la resolució de conflictes.

Per poder donar resposta a aquestes necessitats de l'alumnat, les escoles compten amb Les Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE). Les NESE s'identifiquen i s'avaluen amb l'objectiu de reconèixer les diferents necessitats de l'alumnat i poder donar una resposta amb

els suports corresponents. L'organització encarregada de vetllar i gestionar aquestes mesures i suports que els alumnes del centre puguin necessitar s'anomena Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD).

Els professionals dels centres educatius juguen un paper molt important en l'atenció a la diversitat, ja que són els que han de fer efectiva aquest model inclusiu. Són els responsables de donar resposta a les capacitats, als interessos i a les necessitats de cada infant.

El fet de treballar des d'un model inclusiu va molt relacionat amb la teoria de les intel·ligències múltiples que va proposar Howard Gardner. Com hem pogut observar anteriorment, l'autor argumenta que hem de treballar a partir de les necessitats i les fortaleces de cada alumnat. Ell mateix, va iniciar els seus estudis a partir de l'observació d'infants i adults que havien patit algun tipus de dany cerebral i havien perdut alguna capacitat cognitiva. Es va adonar que les capacitats de cada persona eren diferents, podien variar depenent de molts factors diferents. Algunes de les aptituds que tenien aquestes persones estaven molt deteriorades, però n'hi havia d'altres que seguien intactes.

A partir d'una anàlisi d'aquestes capacitats, va arribar a la conclusió que el model educatiu que es portava a terme en aquell moment, no donava cap resposta que fos efectiva als alumnes amb necessitats especials. D'aquesta manera doncs, ell va decidir crear la teoria de les intel·ligències múltiples, un nou model que tractés la intel·ligència des d'un altre punt de vista i pogués satisfer les necessitats escolars i individuals a partir de les fortaleces de cada alumnat.

Només treballant a partir de les fortaleces de cada persona i analitzant les seves intel·ligències, podrem satisfer les necessitats educatives del nostre alumnat i fer que siguin capaços d'enfrontar-se a la vida que els envolta. L'autor ho argumenta en la següent cita:

Es de suma importancia que reconozcamos y alimentemos todas las inteligencias humanas y todas las combinaciones de inteligencias. Todos somos tan diferentes en parte porque todos poseemos combinaciones distintas de inteligencias. Si reconocemos este hecho, creo que al menos tendremos más posibilidades de enfrentarnos adecuadamente a los numerosos problemas que se nos plantean en esta vida (Gardner, 1987, p. 17)

Com a conclusió d'aquest apartat teòric podem extreure les següents idees principals esmentades al llarg dels tres capítols:

-A començaments del segle XX es comença a apreciar un nou moviment pedagògic basat en la renovació anomenat Escola Nova. Aporta nous mètodes d'ensenyament i aprenentatge oposats a l'educació tradicional. En són un exemple les Metodologies Actives. H. Gardner desenvolupa la Teoria de les Intel·ligències Múltiples basant-se en la neurociència i identificant vuit tipus diferents d'intel·ligències. Una teoria que proposa una nova manera d'aconseguir un aprenentatge significatiu, de manera individualitzada i donant importància a aquestes capacitats no cognitives com l'esforç o la motivació.

-Gardner parla de la intel·ligència lingüística com aquella capacitat que desenvolupem per utilitzar el llenguatge i dominar les paraules. Relacionem la idea d'aquesta intel·ligència amb el decret 119/2015 en el qual es parla de l'àrea de llengua estrangera i la dimensió plurilingüe i intercultural. Hem pogut observar com l'ensenyament de les llengües és un factor essencial dintre dels centres educatius: l'escola ha de proporcionar estratègies perquè els alumnes puguin créixer de manera personal, social i professional.

-El responsable de la Teoria de les Intel·ligències Múltiples analitza el model educatiu d'aquell moment i arriba a la conclusió de què no dona respostes efectives a alumnes amb algun tipus de necessitat especial. D'aquesta manera diu que s'ha de treballar a partir de les necessitats i fortaleces de cada alumne. Relacionem aquesta idea amb el decret 150/2017 el qual parla sobre l'atenció a la diversitat en els centres educatius i la inclusivitat. L'aula inclusiva és aquella que té en compte la igualtat de condicions per a tots partint de les necessitats individuals de cada alumne.

3. Marc metodològic

El marc metodològic està dividit en diversos apartats. Primerament, podem trobar la temporalització que s'ha seguit al llarg de tota la investigació. Més endavant parlem de la metodologia d'investigació i els beneficis que obtenim a l'hora d'utilitzar la metodologia triada. Seguidament, el procés d'investigació, dividit en diversos punts: el supòsit de partida, els objectius de la investigació, la contextualització de l'estudi, la mostra i els instruments de recerca.

A partir del procés d'investigació expliquem el desenvolupament de la recerca que, juntament amb tots els punts mencionats, ens han ajudat a definir l'anàlisi de resultats i dades que hem pogut extreure de les entrevistes i els qüestionaris realitzats. Finalment, mitjançant les bases teòriques i el marc metodològic, arribem a les conclusions finals de la recerca acompanyades d'una valoració personal sobre el treball.

La temporalització seguida ha estat la següent:

MESOS	MARC TEÒRIC	MARC METODOLÒGIC
Octubre	El mes d'octubre es va dedicar a fer una recerca dels diferents temes a treballar per al Treball de Fi de Grau.	El mes d'octubre es va realitzar una pluja d'idees sobre com es podria dur a terme la part pràctica del treball.
Novembre	Durant els mesos de novembre i desembre es va fer la tria del tema i es va començar a fer la recerca bibliogràfica.	Durant aquests dos mesos es van planificar els diversos punts a tractar dintre del marc metodològic.
Desembre		
Gener	Durant el mes de gener es va iniciar la redacció del marc teòric del treball.	El gener es va dedicar a fer la tria dels instruments amb què volíem treballar.
Febrer	El mes de febrer es va dedicar a seguir redactant el marc teòric.	Durant el mes de febrer es van començar a redactar les possibles preguntes pels instruments.
Març	Últimes correccions del marc teòric i alguna incorporació d'altres cerques bibliogràfiques.	Contacte amb les escoles que ens sembla interessant treballar.
Abril	Durant els mesos d'abril i maig es porta a terme la revisió final del marc teòric.	Durant el mes d'abril es passen les entrevistes i els qüestionaris i es recullen els resultats. S'afegeix la informació pertinent de les escoles.
Maig		El mes de maig es dedica a fer una revisió del marc metodològic i a concloure l'anàlisi dels resultats de les entrevistes i qüestionaris.

Taula 3. Temporalització. Font: elaboració pròpia.

3.1. Metodologia i procés de la investigació

Es tracta d'un estudi de caire transversal, ja que analitza dades que s'han pogut recopilar en un moment i lloc determinat i sobre una mostra de la població determinada. L'enfocament del treball es basa en un paradigma interpretatiu ja que, analitzem les dades extretes a partir de l'ús de dos instruments.

L'enfocament metodològic del treball és mixt; utilitzem una metodologia qualitativa on investiguem a partir d'una petita mostra i en un context determinat a partir d'entrevistes. Per l'altra banda, també fem ús d'una metodologia quantitativa on ens basem en una mostra de la població més ampla a partir de qüestionaris.

Segons Pereira Pérez (2011), el mètode mixt és la tipologia més adequada per abordar temàtiques del camp educatiu. Com argumenta l'autor, s'anomena metodologia mixta a aquell tipus d'estudi on es combinen diverses tècniques d'investigació. Ens permet integrar en un mateix estudi unes qualitats quantitatives i altres qualitatives. A partir de la utilització de diferents tècniques, aconseguim que l'objecte d'estudi tingui una major comprensió per part dels lectors.

Com explica l'autor, aquest tipus d'investigació és una de les més utilitzades gràcies a la versatilitat que ens ofereix a l'hora de treballar amb més d'un instrument i a la capacitat d'anàlisi d'aquests instruments utilitzats.

Les raons per les quals hem decidit treballar amb aquesta metodologia es basen en els beneficis que podem obtenir a partir de la seva utilització. Aquests beneficis són explicats per l'autor Pereira Pérez de la següent manera:

- El fet de poder treballar a partir de dos mètodes diferents ens permet recollir informació d'una forma molt completa i detallada.
- Ens permet obtenir una mostra i extrapolar els resultats a una població concreta. Això ens aporta fiabilitat.
- Per un costat, podem utilitzar qüestionaris tancats que siguin eficients. Per l'altra banda, ens permet efectuar entrevistes amb plantejaments oberts que ens permeten conèixer les diverses opinions.

3.2. Bases metodològiques

3.2.1. Supòsit de partida

Com podem apreciar a la introducció inicial del treball, el sistema educatiu neix a partir de la necessitat de formar a les persones per una societat influenciada per la Revolució Industrial. Les matèries les quals la societat dona més importància són les matemàtiques i les llengües mentre que l'art queda en últim lloc.

Al llarg del temps aquesta visió de l'educació ha anat canviant i es parla d'una nova necessitat la qual es basa a aportar una educació significativa i personalitzada. El problema que existeix és que el mètode tradicional segueix sent el camí més fàcil, ja sigui per falta de recursos materials, la formació dels docents, recursos humans, etc.

A partir d'aquesta idea, s'ha formulat el següent supòsit de partida:

Podem aconseguir beneficis en l'alumnat, tant en l'àmbit acadèmic com en l'àmbit cognitiu, a partir d'un mètode que trenqui amb els esquemes tradicionals.

3.2.2. Objectius de la investigació

L'objectiu principal plantejat a partir de la recerca és el d'analitzar quins poden ser els beneficis que podem obtenir si apliquem la Teoria de les Intel·ligències Múltiples dintre de l'aula.

Hem considerat aquest objectiu com a principal, ja que pensem que l'educació necessita un canvi. A partir d'aquesta metodologia podem deixar enrere les formes tradicionals d'educació creades a partir d'una avaluació memorística i començar a fomentar un nou tipus d'educació. Un nou tipus d'educació basada en realçar les qualitats individuals de cada alumne i buscar noves maneres de desenvolupar les altres habilitats on no destaquen tant.

Els objectius específics marcats per al treball són els següents;

- Valorar la incidència que pot tenir una metodologia basada en la teoria de les Intel·ligències Múltiples en l'àmbit de llengua anglesa.
- Analitzar com incideixen les Intel·ligències Múltiples en la dimensió plurilingüe especificada en el currículum.
- Analitzar el grau d'inclusió que poden tenir els alumnes amb NESE amb aquesta teoria.

3.2.3. Contextualització

Per poder abraçar els objectius marcats anteriorment, s'han escollit dues escoles on treballen amb una metodologia basada en les intel·ligències múltiples de manera regular. Abans d'aconseguir parlar amb aquestes escoles també es va intentar contactar amb altres.

A continuació parlarem sobre la mostra d'estudi triada i la col·laboració de les dues escoles que han participat.

3.2.4. Mostra d'estudi

La mostra que agafarem per dur a terme les investigacions pertinents, serà, per un costat, un llistat de 5 mestres de dues escoles que treballen amb la teoria de les intel·ligències múltiples a les seves aules.

Per l'altra banda un total de 45 alumnes els quals treballen a les aules a partir d'aquesta metodologia. Vam tenir l'oportunitat de visitar el centre i al parlar amb la cap d'estudis, ens va comentar que la millor etapa per poder passar els qüestionaris seria a cicle superior.

Seguidament, podrem observar una petita introducció de les dues escoles amb les que hem pogut treballar seguides d'un encís de com treballen les intel·ligències múltiples al seu centre.

Escola 1

És una escola catòlica i concertada que es troba situada al municipi de Montgat, a la província de Barcelona. Es defineix com a centre arrelat a la cultura catalana, als seus valors culturals, històrics i lingüístics. Està formada per una línia educativa des de l'Educació Infantil fins a l'Educació Primària. A l'Educació Secundària Obligatòria passa a ser de dues línies. També consta d'un Batxillerat de caràcter privat.

La seva tasca educativa va adreçada en oferir una educació de qualitat que va més enllà dels aspectes curriculars. Creuen en la formació en valors, en la col·laboració de les famílies, en la confiança i en la renovació pedagògica.

Relació de l'escola amb les intel·ligències múltiples

L'escola treballa a partir de la teoria formulada per H. Gardner i pretén aconseguir activar totes les intel·ligències tenint en compte cada intel·ligència, capacitat o competència necessita la presentació dels seus continguts curriculars de formes diverses. Partint d'aquest objectiu, s'utilitzen estratègies i recursos innovadors basats en la renovació pedagògica.

Les activitats i estratègies que es fan servir, és a partir d'una aplicació real dels coneixements i de pràctiques que fomenten l'autonomia de l'alumnat com: activitats digitals, activitats manipulatives, el treball del multilingüisme, les fitxes de treball pròpies, el treball cooperatiu, els projectes, la resolució de problemes, la mediació, els tallers, etc.

Escola 2

És una escola de caire públic que es troba situada al municipi de Sitges, a la província de Barcelona. Consta d'una línia que va des de l'educació infantil fins l'educació primària. Es defineix com un centre de constant renovació amb l'objectiu d'adaptar-se a les necessitats de l'alumnat i la societat actual.

La seva tasca educativa va adreçada en oferir un espai de convivència on s'integren i es respecten tots els membres de la comunitat. Es treballa amb la voluntat de formar persones competents per a la vida i acompanyar a l'infant en tot el seu procés de desenvolupament de totes les seves intel·ligències, així potenciant el pensament crític, la reflexió i el debat.

Relació de l'escola amb les intel·ligències múltiples

L'any 2014 comencen a implantar un nou model educatiu basat en les intel·ligències múltiples. L'àmbit inicial on s'aplica aquesta metodologia és a les matemàtiques i més endavant ja s'acaba aplicant en totes les altres assignatures impartides pel centre.

La raó per la qual van començar a treballar d'aquesta nova manera va ser la realització de que cada alumnat és diferent i les seves capacitats són diferents. A partir d'aquí s'inicia un canvi en el procés d'ensenyament i aprenentatge amb la finalitat de formar als estudiants per a que siguin capaços de pensar, entendre, raonar, assimilar, elaborar informació i fer ús i desenvolupar les diverses intel·ligències. També, prendre consciència de quina intel·ligència poden tenir més facilitat i en quina cal un reforçament.

3.2.5. Instruments de recerca

Els instruments que hem fet servir per portar a terme aquesta investigació són:

➤ **L'entrevista**

Segons Bisquerra (2004), l'entrevista és una tècnica que parteix de l'objectiu d'aconseguir informació sobre uns successos que s'han produït. Pel que fa a la tipologia, l'autor explica que existeixen diferents tipus. En aquest treball hem utilitzat una entrevista estructurada, aquella on l'investigador organitza les preguntes anteriorment i les connecta amb unes coordenades prèviament establertes.

El model d'entrevista que nosaltres hem fet servir ha estat el mateix per tots els professionals. D'aquesta manera podem comparar els resultats i obtenir informacions diferents de la mateixa vessant. L'entrevista consta de dotze preguntes i està dirigida al professorat dels dos centres educatius escollits.

➤ **El qüestionari**

Segons l'autor esmentat anteriorment, el qüestionari és una eina que s'utilitza molt en l'àmbit educatiu, ja que és una eina que ens ajuda a recollir informació de diverses persones a la vegada. A més, ens proporciona la possibilitat de fer hipòtesis i estimacions de les conclusions a la població de referència a partir dels resultats que hem obtingut en una mostra.

El qüestionari que nosaltres hem portat a terme consta de set preguntes en total i està dirigit a l'alumnat dels centres educatius que treballen per intel·ligències múltiples. No només volem recollir dades del professorat sinó que també ens va semblar interessant poder tenir l'opinió dels mateixos alumnes.²

² El model d'entrevista i el model de qüestionari es poden observar en l'apartat d'annexos.

3.3. Anàlisi de resultats de la recerca

Com s'ha anomenat al llarg del treball, hem realitzat un estudi de dues escoles que treballen amb intel·ligències múltiples al seu centre. Aquest estudi s'ha portat a terme a partir d'entrevistes realitzades al professorat del centre i qüestionaris dirigits al seu alumnat.

A partir d'aquests instruments, s'han pogut extreure diferents dades que ens han ajudat a descriure la temàtica que ens hem proposat des d'un principi: la utilització d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples dintre de l'aula d'anglès.

Per facilitar la lectura dels resultats obtinguts, s'ha dividit la informació extreta en diversos apartats. Cada punt que s'anomena a continuació segueix l'ordre establert en les entrevistes i qüestionaris i està connectat amb els objectius prèviament marcats. Els apartats són els següents:

- ❖ La formació del professorat
- ❖ L'àrea de llengua anglesa
- ❖ La dimensió plurilingüe i intercultural
- ❖ L'atenció a la diversitat

• La formació del professorat

Per començar les entrevistes i els qüestionaris, es va realitzar una primera pregunta introductòria. En el cas dels mestres, ens interessava esbrinar com van saber sobre la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Howard Gardner i com neix el seu interès cap a aquesta metodologia. Com han destacat els professionals entrevistats, la formació del professorat és un aspecte molt important a tenir en compte. La formació que se li dona al professorat no només ha d'anar dirigida al treball de les intel·ligències múltiples a l'aula, va més enllà. Aquesta formació ha d'ensenyar als mestres a ser capaços de treballar des dels valors que aquesta teoria defensa i procurar que els seus alumnes desenvolupin no només capacitats intel·lectuals, sinó també capacitats no cognitives (com poden ser l'atenció, la comprensió o la resolució de problemes).

Pel que fa a quatre dels cinc mestres entrevistats, l'interès per aquesta metodologia sorgeix durant la carrera universitària. És un tema que han tractat dintre d'alguna matèria com pot ser psicologia. Ells mateixos decideixen informar-se sobre les intel·ligències múltiples i tres d'ells fan un curs homologat per formar-se en aquest aspecte. Tres dels mestres amb els quals hem pogut parlar, van seguir la seva formació un cop van aconseguir plaça en una escola que treballava a partir d'aquesta metodologia. Des de l'escola es dona molta importància a aquesta formació del professorat, ja que tenen molt clar l'enfocament educatiu que volen transmetre i fer arribar tant a l'alumnat com a les famílies.

Pel que fa a l'alumnat, vam voler fer també una pregunta introductòria per esbrinar aquell percentatge d'infants que els agrada venir a l'escola. Com hem pogut comprovar a partir dels resultats dels qüestionaris, un 80% de l'alumnat va afirmar que els agrada assistir a la seva escola.

- **L'àrea de llengua anglesa**

Per poder respondre al primer objectiu específic, començarem parlant sobre l'aula d'anglès i què comporta utilitzar les intel·ligències múltiples a classe. Com podem observar en les entrevistes efectuades, en les dues escoles amb les quals hem pogut parlar treballen la llengua anglesa a partir d'aquesta metodologia. Com ens va fer saber una de les dues escoles, els professionals porten treballant molts anys a partir d'aquesta metodologia. Respecte a la segona escola, fa relativament pocs anys que porten a la pràctica la metodologia. Tots dos centres afirmen que, des que utilitzen la Teoria de les Intel·ligències Múltiples a les seves aules, s'ha produït una gran millora en el desenvolupament de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa.

Les millores les quals han pogut observar els mestres han sigut molt variades: els infants es troben molt més actius en les classes i sobretot, participatius. Anteriorment, era un aspecte que costava molt treballar, ja que els alumnes tenien vergonya o por a equivocar-se. No només la millora s'ha vist en les capacitats no cognitives de l'alumnat sinó que també s'ha produït en aquelles capacitats més vinculades amb el coeficient intel·lectual. Així ho fa saber un dels mestres entrevistats: "Crec que treballar d'aquesta manera millora les competències de totes les àrees. La millora també es pot veure en aquelles capacitats que no acostumem a donar tanta importància perquè no van relacionades amb els aspectes intel·lectuals".

Com expliquen dos dels professionals entrevistats, les ganes i la voluntat d'aprendre per part dels alumnes juguen un paper molt important dins l'educació. Gràcies a aquesta voluntat que ha sorgit a partir del canvi de rol dels mestres, els alumnes han pogut millorar en aspectes més relacionats amb els aspectes intel·lectuals com ho són el vocabulari i la gramàtica, però també en aquells aspectes com són la motivació i l'esforç.

El fet de treballar a partir d'aquesta metodologia comporta feina a l'hora de preparar les sessions i els materials necessaris. Per poder treballar a partir de les intel·ligències múltiples es requereix una originalitat i creativitat que no qualsevol mestre pot comptar, però sí que pot desenvolupar si la persona té una predisposició. En alguns casos els mestres es recolzen en els llibres de text, però en cap cas és un material principal per portar a terme la sessió. Un dels entrevistats ho explica de la següent manera: "Treballar d'aquesta manera comporta més feina perquè deixes de centrar-te en el llibre. Amb una mica de creativitat i predisposició es poden arribar a fer materials molt enriquidors".

Tots els professionals entrevistats parlen de la impossibilitat de què un sol docent pugui abraçar totes les necessitats i interessos dels infants dintre d'una aula d'anglès o de qualsevol aula. Com expliquen, per poder complir amb tota aquesta feina, fan reunions per parlar sobre les activitats que es poden realitzar, sobre noves propostes per treballar dintre de l'aula, sobre les necessitats dels infants, etc. Aquestes reunions les encaren de manera molt positiva, ja que serveixen per compartir totes aquelles experiències que s'han portat a terme dins l'aula i per compartir allò que ha funcionat i allò que no ho ha fet.

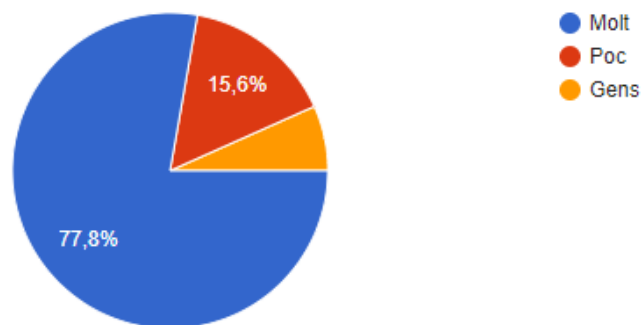
Pel que fa a l'alumnat, en l'escola que hem passat els qüestionaris, ens han pogut explicar què han treballat tan de forma tradicional com a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples. Quan els infants van començar l'escola, encara impartien les classes a partir d'una metodologia més tradicional. Al llarg de tot el seu període escolar han patit un canvi educatiu que els ha afectat de manera positiva.

Com podem observar, la majoria dels alumnes estan d'acord en el fet que els agrada la classe d'anglès i la forma en la qual treballen aquesta matèria. Tal com ens ha explicat el centre, els alumnes han treballat amb llibre de text i sense i, com podem observar, la majoria dels infants, pensen que aprenen millor la llengua anglesa si treballen sense aquest suport. Amb tot i això, alguns d'ells pensen que és millor seguir treballant a partir del llibre.

A continuació podem veure com el 77,8% de l'alumnat gaudeix a les classes d'anglès i li agrada la manera de treballar. En la següent gràfica, podrem apreciar com el 71,1% dels 45 alumnes creu que apren millor sense el llibre de text com a suport.

2) M'agraden les classes d'anglès i la manera en la que treballa

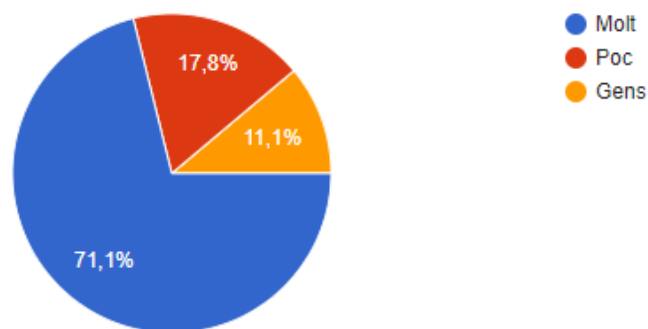
45 respostes

Il·lustració 1. Pregunta 2 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

3) He treballat algun cop a la classe d'anglès amb un llibre. Crec que aprenc millor l'anglès si treballa sense el llibre.

45 respostes

Il·lustració 2. Pregunta 3 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

- **La dimensió plurilingüe i intercultural**

Per poder respondre al segon objectiu específic plantejat es van fer una sèrie de preguntes relacionades amb la dimensió plurilingüe i intercultural. Els docents que han participat afirmen que s'ha produït una gran millora en el desenvolupament de les competències de l'alumnat en totes les àrees. Com podem observar, tres dels professionals parlen sobre un nou enfocament educatiu que va més enllà de l'educació tradicional i se centra a oferir un altre tipus d'educació. Un dels docents ens parla sobre l'educació global: "Treballem a partir d'una educació global que proporciona als alumnes la possibilitat de desenvolupar les competències més curriculars i les competències més emocionals".

Per poder treballar a l'aula a partir de la dimensió plurilingüe, els mestres parlen sobre la creació d'activitats amb continguts diversos. En les seves sessions parlen sobre els valors que han de desenvolupar com per exemple el respecte o la tolerància. Per poder treballar aquesta dimensió amb els alumnes, efectuen diverses activitats dintre de la classe de medi on parlen sobre les diferents cultures que hi ha al món, sobre el concepte estranger i sobre els drets de cada persona i comunitat.

Com argumenten quatre dels cinc docents, el fet de treballar aquesta dimensió a partir d'una metodologia basada en la Teoria de les Intel·ligències Múltiples, proporciona molts beneficis en tot l'alumnat: els alumnes aprenen des de ben petits a tenir en consideració tots els seus companys i a valorar que tots són diferents, però tots tenen els mateixos drets. Aprenen a tenir respecte cap als altres i a valorar les diferències com un fet positiu.

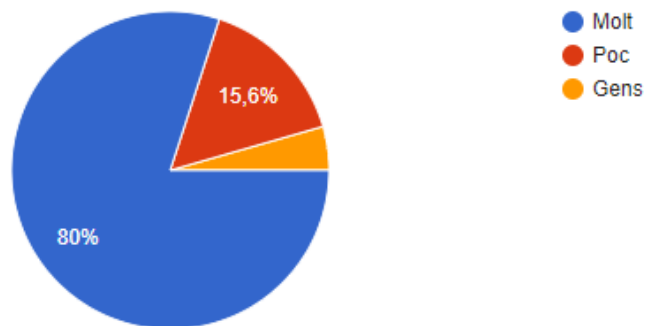
Tots aquells valors que aprenen i treballen dins de l'aula, seran els que condicionin a l'alumnat en un futur, ja que es podran extrapolar a tots els ambients de la seva vida. Un dels mestres entrevistats ho descriu de la següent manera: "Considero que aquesta teoria és molt bona per poder estimular els nens en tots els àmbits. Crec que es pot afavorir l'assoliment de les competències i es pot apreciar aquest canvi dintre de les classes".

Pel que fa a l'alumnat, vam decidir crear dues preguntes per descobrir com treballen aquesta dimensió dins les aules. En el qüestionari que els hem fet arribar, podem observar com la majoria dels infants estan d'acord amb les opcions on s'afirma que a classe treballen el coneixement, el respecte i la valoració de les diverses llengües i cultures que els envolten i que hi ha al món.

Seguidament, podem observar els resultats dels qüestionaris que vam proporcionar als alumnes. Pel que fa la primera pregunta, el 80% de 45 alumnes afirma que treballa el coneixement de les llengües i cultures. Pel que fa la segona pregunta, un 82,2% assenyala que a l'aula aprenen a respectar i valorar les cultures.

4) A la classe treballem el coneixement de les diverses llengües i cultures del món.

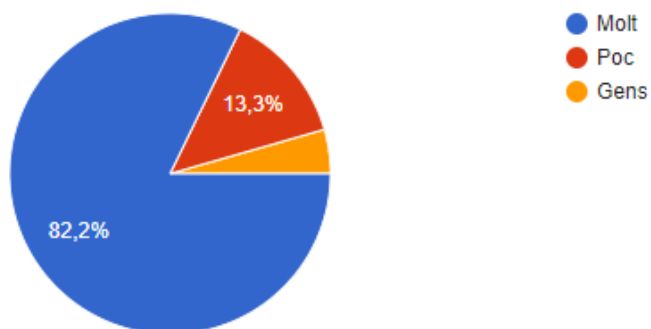
45 respostes

Il·lustració 3. Pregunta 4 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

5) A l'aula aprenem a respectar i a valorar les diferents cultures que ens envolten

45 respostes

Il·lustració 4. Pregunta 5 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

- **L'atenció a la diversitat**

Per poder donar resposta al tercer objectiu específic, vam plantejar un seguit de preguntes dirigides als docents i unes altres dirigides a l'alumnat. A continuació es parlarà sobre les respostes que hem tingut relacionades amb l'atenció a la diversitat i el grau d'inclusió que tenen els alumnes amb NEE amb la utilització de la teoria de Gardner.

Com argumenten quatre dels cinc docents, el fet de que els alumnes amb necessitats treballin a partir d'aquesta metodologia també comporta molts beneficis. En alguns casos, la feina per part dels docents és molt més extensa, ja que s'han d'efectuar algunes adaptacions o la inclusió de dossiers complementaris.

El fet de treballar a partir de la teoria sobre les intel·ligències múltiples afavoreix l'alumnat sempre i quan es tingui en compte i es proporcionin les adaptacions pertinents i necessàries per cada activitat. Els beneficis que poden tenir els alumnes són molts i no només es donen pels alumnes amb necessitats especials, sinó que influeixen en tots els alumnes de l'aula: "Els afavoreix perquè poden treballar amb els seus companys de classe. També afavoreix a la resta de companys perquè aprenen a valorar i respectar la diversitat que els envolta".

Amb aquesta metodologia, els alumnes amb necessitats especials poden treballar a l'aula juntament amb els seus companys. Algunes vegades necessiten algunes pautes o alguns dossiers per poder fer la mateixa feina. Dos dels mestres assenyalen que es treballa a partir d'activitats cooperatives on els alumnes s'ajuden entre ells mateixos i no són necessaris aquests dossiers. D'aquesta manera, dintre de l'aula es treballen conceptes com el respecte i la valoració de la diversitat.

Treballant d'aquesta manera s'aconsegueix també potenciar les habilitats de cada alumne. Pel que fa als alumnes amb més necessitats, tots els docents expliquen que és un aspecte molt important a treballar. S'han trobat en alguns casos on els infants es senten desplaçats de l'aula degut a les seves diferències intel·lectuals. Buscant aquell aspecte que se'ls dona millor o poden destacar, aconseguim que despertin aquesta passió pel saber i per seguir coneixent i, alhora, puguin compartir-ho amb els seus companys.

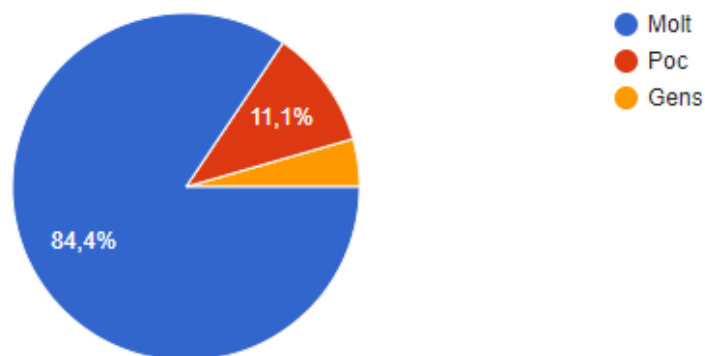
Un dels docents ens ho fa saber de la següent manera: "És una metodologia molt bona per treballar amb necessitats especials. Ens hem trobat casos on hi ha alumnes que es senten desplaçats per les seves diferències. Amb les intel·ligències múltiples fem que tots se sentin integrats i desaparegui aquesta diferenciació".

Pel que fa els qüestionaris, la majoria dels alumnes estan d'acord en aquelles afirmacions que estipulen que encara que no tots els companys siguin iguals, fan tots la mateixa feina o que entre tots procuren que tots els companys participin de la mateixa manera a les classes.

A continuació podem observar dues de les preguntes del qüestionari passat als alumnes. Com podem apreciar, un 84,4% dels 45 alumnes assenyalen que tots els companys fan la mateixa feina sense cap mena de distinció. Pel que fa la segona pregunta, un 86,7% afirma que tots els companys participen de la mateixa manera.

6) Encara que no tots els companys siguem iguals, fem tots la mateixa feina.

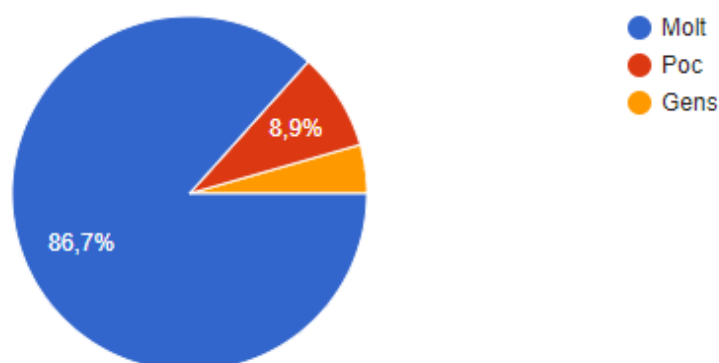
45 respostes

Il·lustració 5. Pregunta 6 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

7) Treballem tots junts a la classe. Fem que tots els companys participin de la mateixa manera.

45 respostes

Il·lustració 6. Pregunta 7 del qüestionari a l'alumnat. El·laboració pròpia.

4. Conclusions

Després d'haver realitzat l'extracció dels resultats obtinguts a partir de les entrevistes i els qüestionaris, finalitzarem aquest estudi amb unes conclusions, tant a nivell d'anàlisi del treball com a nivell personal.

Respecte al marc metodològic, hem de destacar el supòsit de partida i els objectius que ens vam marcar des d'un inici. Pel que fa el supòsit de partida: "Podem aconseguir beneficis en l'alumnat, tant en l'àmbit acadèmic com en l'àmbit cognitiu, a partir d'un mètode que trenqui amb els esquemes tradicionals", podem afirmar que, després d'haver realitzar la investigació i obtenir uns resultats, podem afirmar que ha sigut positiu/verdader tal com ens el vam plantejar. Com hem pogut observar en els resultats de les entrevistes, entre altres elements, veiem com tots els docents parlen sobre els múltiples beneficis que obtenen els estudiants a partir de l'ús de la metodologia basada en les intel·ligències múltiples.

Pel que fa els objectius, "Valorar la incidència que pot tenir una metodologia basada en la teoria de les Intel·ligències Múltiples en l'àmbit de llengua anglesa", "Analitzar com incideixen les Intel·ligències Múltiples en la dimensió plurilingüe especificada en el currículum" i "Analitzar el grau d'inclusió que poden tenir els alumnes amb NESE amb aquesta teoria". Podem afirmar que s'han pogut adquirir a partir de les entrevistes i els qüestionaris realitzats. Encara així, pensem que es podria haver obtingut un grau d'assoliment més alt si haguéssim tingut l'oportunitat d'observar com es treballa aquesta metodologia directament dintre de l'aula.

Els objectius marcats, intentaven recollir tres aspectes molt diferenciats però units pel mateix eix: la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Howard Gardner. Pel que fa el primer objectiu, hem pogut observar a partir de les entrevistes i els qüestionaris com, una metodologia que trenca amb allò tradicional, aconsegueix uns millors resultats tan acadèmics com no cognitius.

Com han pogut remarcar tots els docents, aquesta millora no només es dona dintre de l'àmbit de llengua anglesa, sinó que s'ha pogut observar en tots els àmbits. Considerem que és molt important animar a l'alumnat i fomentar el coneixement des d'una metodologia que trenqui amb allò que s'ha establert com a tradicional. L'estudi ens ha demostrat que treballar de manera tradicional no és dolent, però aconseguim més beneficis si utilitzem altres metodologies que animin als estudiants des dels seus punts més forts i ajudin a millorar aquells punts més febles.

Respecte al segon objectiu que ens vam marcar, hem pogut analitzar i recollir respostes sobre com es treballa la dimensió plurilingüe dintre de l'aula i a partir de la metodologia proposada. Els docents entrevistats afirmen que aquesta dimensió s'enfoca a partir de valors com poden ser el respecte o l'empatia. Això es pot veure reflectit en les respostes de l'alumnat, quan afirmen que treballen des de l'aprenentatge de les diferents cultures i llengües que hi ha al món i a respectar-les. Considerem que treballar des d'aquesta dimensió és un aspecte que s'ha de tenir en compte dintre del món educatiu, ja que durant molts anys no s'ha fet. Tradicionalment, s'ha ensenyat des dels aspectes intel·lectuals, la nota era la que definia l'alumne. Actualment, la situació ha canviat i, com hem pogut observar en les dues escoles, aquest canvi que s'ha produït ha comportat moltes millores que no només consideren la intel·ligència.

Pel que fa el tercer objectiu, ens vam preguntar com es treballaria aquesta metodologia amb aquells alumnes que tenen necessitats educatives especials i si obtindrien algun benefici amb la seva utilització. Com s'ha pogut observar al llarg de les entrevistes, treballar a partir d'aquesta metodologia comporta molts beneficis sempre i quan els docents són capaços de veure i analitzar en quins moments calen adaptacions o pautes a seguir. Treballar a partir de la inclusió afavoreix a tot l'alumnat de l'aula: els alumnes amb necessitats especials poden interactuar dintre de l'aula i la resta de companys aprenen a valorar i respectar la diversitat que els envolta. Considerem que és un punt molt important a treballar dintre de les aules, ja que, a dia d'avui, segueix havent moltes escoles que aparten a l'alumnat amb més necessitats fora de les aules.

Per tal d'avançar a partir de la recerca efectuada, es prosseguiria a partir de l'observació directa d'aquelles escoles que treballen a partir de les intel·ligències múltiples en les seves aules. No només ens ajudaria a seguir descobrint tots aquells beneficis que aporta aquesta metodologia dintre de l'aula d'anglès, sinó també en totes les altres assignatures.

Com hem pogut observar al llarg de tot el treball, tant com al marc teòric com en el metodològic, l'estudi ha englobat tres branques molt diferents unides per l'eix de les intel·ligències múltiples. Considerem que seria interessant agafar qualsevol d'aquests tres aspectes i seguir amb la seva anàlisi. Pel que fa a les aules d'anglès i la dimensió plurilingüe, seria interessant observar i analitzar totes aquelles estratègies i dinàmiques que es fan servir dintre de l'aula per poder aconseguir els beneficis dels quals els docents parlen en les entrevistes. Respecte a la inclusió de l'alumnat amb necessitats especials, seria molt interessant poder observar dintre de les aules totes aquelles adaptacions que es porten a terme, els dossiers que es creen per donar suport o aquelles pautes que els mestres segueixen al tenir un alumne d'aquest caire dintre de l'aula.

Finalment, es vol concloure aquest treball afirmant que gràcies a aquesta investigació, hem pogut conèixer una metodologia que era pràcticament desconeguda per nosaltres i hem pogut resoldre totes aquelles qüestions que ens provocaven més curiositat. No només hem pogut aprendre sobre tots aquells beneficis que comporta treballar a partir de les intel·ligències múltiples dins de l'aula d'anglès, sinó que també hem pogut analitzar com es treballa la dimensió plurilingüe i com es practica amb aquells nens amb necessitats educatives especials.

Des de l'inici de la investigació, teníem present que la manera d'ensenyar i les estratègies utilitzades, serien molt diferent de les que hem pogut veure fins al dia d'avui a les escoles. A partir d'aquestes metodologies, aconseguim un canvi dintre del món educatiu, una nova manera d'aprendre que, si es planteja correctament, pot aportar molts beneficis a tot tipis d'alumnat.

Com s'ha demostrat en diversos estudis, treballar a partir de metodologies que trenquen amb aquella educació més tradicional, comporta beneficis en l'alumnat. Amb tot i això, seguim trobant escoles que treballen considerant només els aspectes intel·lectuals dels seus estudiants. Gràcies a la recerca efectuada, s'ha pogut comprovar com aquestes escoles eduquen a partir de principis individualistes, a partir de la rivalitat, poca crítica i poca creativitat. Tots aquests principis que defensa l'educació més tradicional, són exactament els contraris dels quals defensa la Teoria de les Intel·ligències Múltiples de Howard Gardner.

És per aquest motiu que considerem que el professorat hauria de formar-se a partir de metodologies com aquesta. Si el docent està preparat per poder allunyar-se d'aquelles característiques més tradicionals i poder enfocar la seva mirada envers els infants, podríem aconseguir disminuir aquestes idees que se centren en els aspectes intel·lectuals. Està clar que la societat necessita seguir avançant i els docents necessiten seguir formant-se i aprendre de noves metodologies que situïn l'infant en el centre de tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Nosaltres, els docents, som els primers que hem de lluitar perquè aquest canvi es pugui produir.

5. Bibliografía

Armstrong, T. (2006). *Inteligencias múltiples en el aula: Guía práctica para educadores*. Barcelona: Paidós.

Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.

DECRET 119/2015, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. Currículum d'educació primària. 23 de juny de 2015.

DECRET 150/2017, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. Decret d'Inclusió. 17 d'octubre de 2017.

Donadeu, M. (2012). *L'educació lliure. Una mirada a les experiències educatives alternatives* (tesis de pregrau). Universitat de Barcelona, Barcelona. Recuperat de: [https://dugidoc.udg.edu/bitstream/handle/10256/7056/L%27EDUCACI%C3%93%20LLIUR E.pdf?sequence=1](https://dugidoc.udg.edu/bitstream/handle/10256/7056/L%27EDUCACI%C3%93%20LLIUR%20E.pdf?sequence=1)

Fonseca, M. C. (2002). *Distintas formas de ser, distintas formas de aprender*. Inteligencias múltiples, múltiples formas de enseñar inglés. Sevilla, España: Editorial Mergablum. pp. 15-24. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=825582>

Gardner, H. (1987). *Estructuras de la mente: la teoría de las múltiples inteligencias*. Fondo de Cultura Económica.

Goleman, D. (2014). *Inteligencia emocional*. Barcelona, España: Editorial Kairós

Luelmo del Castillo, M. J. (2018). Origen y desarrollo de las metodologías activas dentro del sistema educativo español. *Encuentro, Revista del Departamento de Filología Moderna* (nº27), pp. 4-21. Recuperat de: <https://n9.cl/818n>

Narváez, E. (2006, 10 d'octubre). Una mirada a la escuela nueva. *Educere*. Recuperat de: <https://www.redalyc.org/pdf/356/35603508.pdf>

Palacios, J. (1978). La cuestión escolar. *Críticas y alternativas*. (1r ed.). Barcelona: Laia, S.A. Recuperat de: http://villaeducacion.mx/descargar.php?idtema=1319&data=9b12bf_la-cuestion-escolar.pdf

Pereira, Pérez, Z. (2011). Los diseños de método mixto en la investigación en educación: Una experiencia concreta. *Revista Electrónica Educare*, 15 (1), pp. 15-29. Recuperat de: <https://n9.cl/x0xy3>

Sanhueza, T., Rojas, S. i Niñez, M. (30 de març del 2017). *¿Qué es una metodología activo-participativa?* Metodologías Activo-Participativa/ ABP. Recuperat de: <https://metodologiasap.blogspot.com>

Tokuhama-Espinosa, T. (2013). Lo que los neurocientíficos nos dicen sobre la enseñanza de lenguas extranjeras. Recuperat de: https://www.usfq.edu.ec/sites/default/files/2020-07/pea_008_0004_0.pdf

Touriñán, J. M. (2006, juliol). *La educación intercultural como ejercicio de educación en valores*. Estudios sobre Educación. Volum 10. Pp. 9-36. Recuperat de: <https://dadun.unav.edu/handle/10171/8928>

UNESCO. (1997). *Nuestra diversidad creativa. Informe de la Comisión mundial de Cultura y desarrollo*. Madrid: UNESCO-SM. Fundación Santa María. Recuperat de: www.unesco.org/new/es/culture/resources/report/the-unesco-world-report-on-cultural-diversity/

6. Annexos

Annex 1: Model d'entrevista

- 1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?
- 2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?
- 3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?
- 4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?
- 5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?
- 6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?
- 7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?
- 8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?
- 9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?
- 10) Com treballes aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?
- 11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?
- 12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d'aquesta metodologia?

Annex 2: Model de qüestionari

PREGUNTES	MOLT	POC	GENS
M'agrada venir a l'escola			
M'agraden les classes d'anglès i la manera en la que treballo			
He treballat algun cop a la classe d'anglès amb un llibre. Crec que aprenc millor l'anglès si treballo sense el llibre.			
A la classe treballem el coneixement de les diverses llengües i cultures del món.			
A l'aula aprenem a respectar i a valorar les diferents cultures que ens envolten.			
Encara que no tots els companys siguem iguals, fem tots la mateixa feina.			
Treballem tots junts a la classe. Fem que tots els companys participin de la mateixa manera			

Annex 3: Entrevistes

Entrevista 1

1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?

“En vaig sentir a parlar per una companya de feina un cop acabada la carrera”.

2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?

“Vaig realitzar un curs homologat”.

3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?

“Crec que és molt important en tots els àmbits. En aquest àmbit és molt important la formació i l'orientació per poder transmetre els valors que defensa la teoria”.

4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?

“Crec que treballar d'aquesta manera millora les competències de l'alumnat en totes les àrees. La millora també es pot veure en aquelles capacitats que no acostumem a donar tanta importància perquè no van relacionades amb els aspectes intel·lectuals”.

5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?

“Comporta feina perquè has de comptar amb la teva imaginació i creativitat per idear tots els materials i sessions, però sempre hi ha gent que està disposada a donar-te un cop de mà”.

6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?

“És pràcticament impossible fer-ho. Quan ets a una escola, comptes amb l'ajuda d'altres mestres i també has d'aprendre a recolzar-te en ells per poder arribar a tot”.

7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?

“Sí, en totes les àrees. Estem parlant de fer classe des d'una metodologia innovadora que deixa enrere les classes tradicionals. Sense donar tanta importància als aspectes intel·lectuals hem aconseguit que els alumnes millorin”.

8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?

“Treballem en diverses assignatures i ho fem a partir de continguts molt diversos: el concepte estranger és l'últim que hem treballat a classe per l'arribada d'un alumne nouvingut”.

9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?

“Els alumnes aprenen a valorar tot allò que els fa diferents i a respectar els demès. Formem una petita ciutat dintre de l'aula que els ajudarà a entendre com funciona la societat i a integrar-se en ella”.

10) Com treballes aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?

“La feina és més extensa, ja que hem de preparar alguns dossiers o donar algunes pautes i hem de procurar adaptar totes les activitats o sessions que siguin necessàries”.

11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?

“Els afavoreix perquè poden treballar amb els seus companys de classe. També afavoreix la resta de companys perquè aprenen a valorar i respectar la diversitat que els envolta”.

12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d'aquesta metodologia?

“Que tots se sentin inclosos i respectats, que treballin i comparteixin experiències en la mateixa aula que la resta dels seus companys”.

Entrevista 2

1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?

“Vaig interessar-me durant la carrera d'Educació Primària. Crec que va ser durant primer o segon en l'assignatura de psicologia”.

2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?

“He fet dos cursos homologats pel meu compte”.

3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?

“Crec que la formació del professorat és molt important en totes les assignatures. En aquest àmbit és molt important per poder defugir de l'educació tradicional i centrar-nos en altres capacitats de l'alumnat”.

4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?

“He observat una millora de l'anglès des que utilitzem les intel·ligències múltiples. Els nens estan molt més actius i tenen més ganes de fer classe”.

5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?

“Ens hem anat acostumant a treballar d'aquesta manera. Comporta molta feina preparar les sessions i els materials però val la pena per tots els resultats que comporta”.

6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?

“És impossible abraçar les necessitats dels alumnes en qualsevol aula”.

7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?

“A partir d'aquesta metodologia hem aconseguit una gran millora de les competències. Utilitzem una nova educació que afavoreix l'alumnat i ho podem veure en els resultats dels infants”.

8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?

“Diversos mestres ens reunim i preparem activitats per poder parlar a classe de temes variats”.

9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?

“Crec que treballar d'aquesta manera proporciona molts beneficis, ja que ensenyem als nens el valor del respecte des de petits”.

10) Com treballas aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?

“En algunes classes són necessàries algunes adaptacions però n'hi ha moltes classes que no en calen”.

11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?

“Treballar amb les intel·ligències múltiples és molt bona idea i molt eficaç per als alumnes amb NEE. Poden sentir-se integrats a l'aula”.

12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d'aquesta metodologia?

“No sentir-se desplaçat, sentir-se un més dintre de l'aula...”

Entrevista 3

1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?

“Mentre estava a la universitat. Es va parlar de Gardner en diverses assignatures però la que recordo era psicologia”.

2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?

“Quan vaig acabar la carrera vaig fer un curs homologat i un cop a l'escola he fet dos cursos impartits per la mateixa escola”.

3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?

“Crec que és molt important dotar al professorat de noves metodologies per portar-les a terme a l'aula”.

4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?

“Les competències han millorat molt. Crec que en totes les edats els alumnes han aconseguit millorar i no només en les capacitats intel·lectuals sinó també en les capacitats no cognitives”.

5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?

“És molta feina pels mestres que estan acostumats a treballar a partir del llibre. Crec que és molt important ser original i buscar noves maneres d'arribar als alumnes”.

6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?

“És molt difícil arribar a qualsevol assignatura i a la d'anglès encara més. Als claustres parlem de propostes didàctiques que es poden adaptar a tots els cursos i d'aquesta manera ens intentem ajudar entre tots”.

7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?

“L'afavorim molt perquè treballem a partir d'una educació global que proporciona als alumnes la possibilitat de desenvolupar les competències més curriculars i les competències més emocionals”.

8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?

“Dedico algunes classes de medi per parlar sobre diferents cultures que hi ha al món, sobre els drets i deures de les persones, etc.”.

9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?

“Treballar d'aquesta manera comporta molts beneficis i més si comencen a treballar-ho des de ben petits. Aprenen a valorar tots els seus companys sense donar importància a les seves diferències”.

10) Com treballes aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?

“Ho faig a partir d'activitats que requereixen la cooperació. D'aquesta manera cada alumne assoleix un rol diferent i es poden ajudar els uns als altres”.

11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?

“És una metodologia molt bona per treballar amb necessitats especials. Ens hem trobat casos on hi ha alumnes que es senten desplaçats per les seves diferències. Amb les intel·ligències múltiples fem que se sentin integrats i desapareixi aquesta diferenciació”.

12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d'aquesta metodologia?

“Amb la metodologia aconseguim potenciar les habilitats de cada alumne i que ho puguin compartir amb els altres companys de classe. Hem de buscar on destaquen més i on menys i despertar la seva passió per seguir coneixent”.

Entrevista 4

1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?

“Sento a parlar de H. Gardner per primer cop a la universitat”.

2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?

“He fet dos o tres cursos a l'escola on estic treballant”.

3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?

“És molt important per anar incloent noves metodologies dintre de l'aula i deixar enrere l'educació més tradicional”.

4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?

“Hem pogut observar una gran evolució pel que fa les competències. Crec que a les classes d'anglès s'ha pogut apreciar molt el canvi. Els alumnes tenen ganes d'aprendre i entren a classe animats a participar. No només ha millorat la seva actitud sinó que també ha millorat el seu rendiment acadèmic”.

5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?

Per poder treballar amb aquesta metodologia els mestres han de servir-se de la creativitat. Les noves generacions de mestre cada cop arriben amb més imaginació i més ganes d'esforçar-se per poder arribar als seus alumnes. És molt important preparar bé les sessions i els materials i si algun cop veus que no hi arribes sempre pots demanar ajuda”.

6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?

“Considero que és impossible que un sol docent pugui satisfer tot l'alumnat i menys quan parlem de l'anglès. Es necessita la col·laboració de molts més mestres”.

7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?

“Considero que aquesta teoria és molt bona per poder estimular els nens en tots els àmbits. Crec que es pot afavorir l'assoliment de les competències i es pot apreciar aquest canvi dintre de les classes”.

8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?

“La treballem a l’hora de medi a partir d’activitats que ajuden a desenvolupar una consciència de respecte i valor cap a les cultures del món i les persones que les formen”.

9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d’una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?

“Positivament. Els nens aprenen conceptes molt importants com per exemple el respecte. Intentem ensenyar tots aquells valors que els serviran tant en l’ara com en la seva vida adulta”.

10) Com treballes aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?

“A partir del treball cooperatiu. Hi ha moltes estratègies i dinàmiques que es poden agafar de referència per tal de millorar l’ambient a classe i fer que tots els alumnes participin de la mateixa manera. A aquells alumnes que els hi costa més sempre podem donar alguna pauta o fer alguna adaptació, però la majoria de vegades no són necessàries”.

11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?

“Aconsegüim que l’alumne estigui a classe amb la resta de companys”.

12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d’aquesta metodologia?

“Suposo que els beneficia perquè els seus companys aprenen a valorar les diferències i a tenir respecte cap a les persones”

Entrevista 5

1) Com vas saber de l'existència de la teoria de les intel·ligències múltiples?

“A la universitat. Vaig fer la carrera de pedagogia”.

2) Has hagut de fer algun tipus de formació per poder treballar amb aquesta metodologia?

“He fet dos cursos a l'escola on estic treballant”.

3) Quina importància dones tu a la formació del professorat en aquest àmbit?

“La formació del mestre és molt important. Hem de ser capaços de transmetre no només coneixements sinó també valors”.

4) A partir de la utilització d'aquesta metodologia, has pogut observar una millora de les competències de l'alumnat dintre de l'àrea de llengua anglesa?

“He pogut observar una gran millora en alumnes de totes les edats. Abans els hi donava més vergonya participar a les classes perquè l'anglès és una llengua que no dominen. Ara tots volen tenir el seu moment i ser partícips de la classe”.

5) Treballeu amb una nova metodologia però compteu amb les mateixes hores que abans. Consideres que tens prou temps per preparar les sessions i els materials necessaris?

“Treballar d'aquesta manera comporta més feina perquè deixes de centrar-te en el llibre. Amb una mica de creativitat i predisposició es poden arribar a fer materials molt enriquidors”.

6) Consideres que amb un sol docent dintre de l'aula d'anglès es poden abraçar totes les necessitats i els interessos dels infants?

“És impossible. Sols no podríem fer-ho mai. Fem reunions per parlar de com complir amb els seus interessos i parlar de noves activitats que puguin motivar a l'alumnat”.

7) Creus que a partir de les intel·ligències múltiples aconseguim afavorir el desenvolupament de les competències de l'alumnat? Sí és així, de quina manera?

“Totalment. Estem deixant enrere l'educació tradicional i ens estem modernitzant. Això es nota molt en els alumnes i en la seva manera de treballar. Ja no ensenyem tant des de la teoria o la memòria i ens centrem més en les sensacions i emocions dels nens”.

8) Com treballes la dimensió plurilingüe a partir d'aquesta metodologia?

“Ho faig a partir de valors. Intento dedicar alguna classe a parlar sobre el respecte, sobre la diversitat, sobre la cultura, etc.”.

9) Com creus que incideix el fet de treballar la dimensió plurilingüe a partir d'una metodologia basada en les intel·ligències múltiples?

“Incideix de manera molt positiva. Si treballem amb valors estem creant ciutadans pel dia de demà”.

10) Com treballes aquesta metodologia amb els alumnes que tenen necessitats especials?

“En alguns casos he hagut de fer algun dossier per complementar la feina però en la majoria de casos no han necessitat cap adaptació”.

11) Consideres que el fet de treballar per intel·ligències múltiples afavoreix a aquells alumnes amb necessitats especials?

“Molt. Els beneficis són pels nee i pels seus companys. Cap se sent fora de lloc i aprenen a valorar la diversitat com allò positiu”.

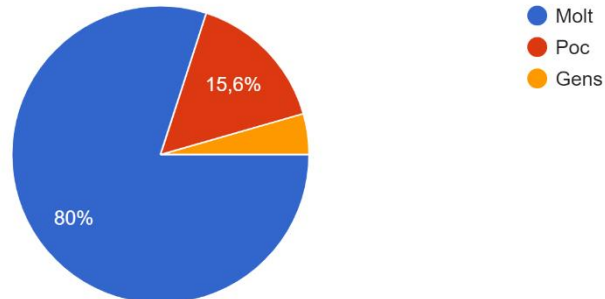
12) Quins avantatges creus que comporta treballar amb alumnes amb NEE a partir d'aquesta metodologia?

“Crec que treballant d'aquesta manera fem que cada alumne pugui potenciar les seves habilitats”.

Annex 4: Resultats dels qüestionaris

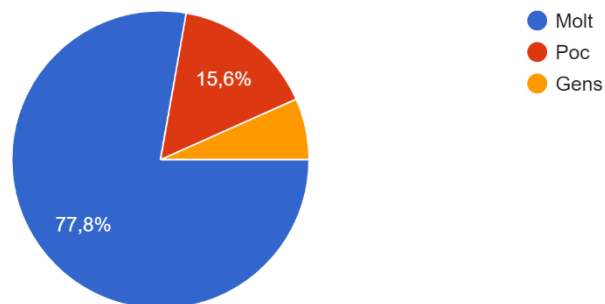
1) M'agrada venir a l'escola

45 respostes

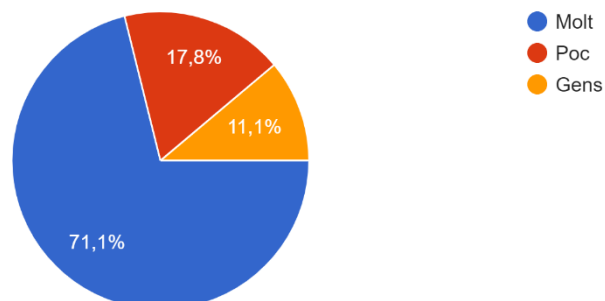
2) M'agraden les classes d'anglès i la manera en la que treballo

45 respostes

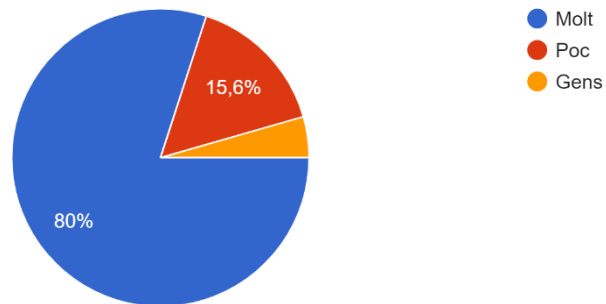

3) He treballat algun cop a la classe d'anglès amb un llibre. Crec que aprenc millor l'anglès si treballo sense el llibre.

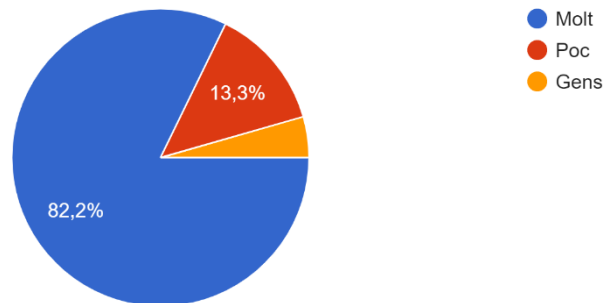
45 respostes

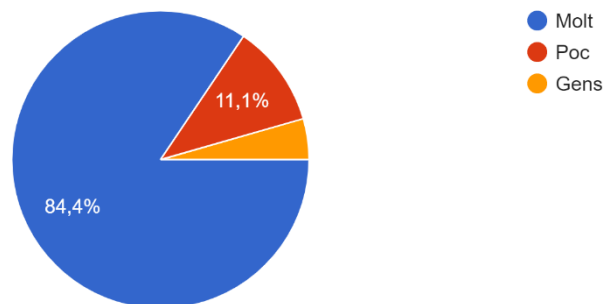
4) A la classe treballem el coneixement de les diverses llengües i cultures del món.
45 respostes

5) A l'aula aprenem a respectar i a valorar les diferents cultures que ens envolten
45 respostes

6) Encara que no tots els companys siguem iguals, fem tots la mateixa feina.
45 respostes

7) Treballem tots junts a la classe. Fem que tots els companys participin de la mateixa manera.
45 respostes

